

Nr 106.

Av herrar **Wallis** och **Rahmn**, *angående vissa ändringar i lagen om kommission, handelsagentur och handelsresande.*

I lagen den 18 april 1914 om kommission, handelsagentur och handelsresande förekomma tvenne grupper av handelsresande, nämligen dels enligt 86 § i *huvudmans tjänst anställd* handelsresande, s. k. fasta resande, och dels enligt 87 § i *huvudmans tjänst icke anställd* resande, allmänligen benämnd provisionsresande. Någon definition på dessa båda slag av handelsresande förekommer icke i lagen, och var gränsen går mellan handelsresande enligt 86 § eller handelsresande enligt 87 § angives icke. Numera, då för stora grupper av även fast anställda handelsresande lön utgår enbart i form av provision, har det blivit svårare att avgöra, om en resande tillhör den ena eller den andra gruppen. För en handelsresande är det av stor betydelse, vilken grupp han kommer att tillhöra. Sålunda har en handelsresande enligt 86 § rätt till förmånsrätt enligt 17:4 handelsbalken i fall av huvudmannens konkurs för sin lön, både den fasta lönen och den del av lönen, som utgår i form av provision. Därjämte kan han komma i åtnjutande av ersättning för olycksfall i arbete.

Vad som emellertid nu framförallt aktualiserat handelsresandenas önskemål om vinnande av klarare bestämmelser rörande sin ställning till huvudmannen är tillkomsten av lagen den 11 september 1936 om förenings- och förhandlingsrätt. Under denna lags tillämpningsområde falla endast de handelsresande, som äro anställda i sin huvudmans tjänst, alltså handelsresande enligt 86 §. Om fortfarande två olika slags handelsresande skall enligt lagen finnas, lär ofta tvist i framtiden komma att uppstå rörande tolkningen av handelsresandes anställningsförhållanden, med andra ord det måste alltid först avgöras, om handelsresanden är hänförlig under 86 eller 87 §, innan han kan komma i åtnjutande av nyssnämnda lags bestämmelser. Det finnes anledning att befara, att arbetsgivaresidan i stor utsträckning kommer att begagna sig av möjligheten att få handelsresandena hänförda under 87 §:s bestämmelser för att därmed betaga dem möjligheten att kunna åberopa förhandlingsrätt enligt förenings- och förhandlingsrättslagen. Detta förhållande synes oss allvarligt strida mot grunderna för denna lag. Handelsresandena komma att i förhållande till andra arbetstagare intaga en synnerligen ogynnsam ställning i detta avseende, och ett stort antal handelsresande kanske icke komma att erhålla den med förenings- och förhandlingsrättslagens stiftande för arbetstagarna avsedda förmånen.

Vad nyss anförts, lär vara av så avsevärd betydelse för stora grupper av arbetstagare, att enbart på grund härav en revision av bestämmelserna om handelsresandena i lagen den 18 april 1914 om kommission, handelsagentur

och handelsresande är i högsta grad påkallad. Vad tidigare anförts rörande de förmåner i form av förmånsrätt i huvudmannens konkurs etc., som tillfalla handelsresande under 86 §, samt betydelsen av att dessa förmåner utsträckas att gälla alla handelsresande, motiverar jämväl starkt en revision av lagbestämmelserna.

Något skäl för särskiljande av olika slags handelsresande, på sätt stadgas i 86 och 87 §§ i kommissionslagen, lärer icke längre vara för handen. Såsom ovan anförts, utgå ofta de s. k. *fasta resandenas lön enbart i form av provision*, och s. k. provisionsresande enligt 87 §:s bestämmelser torde alltmera sällan förekomma. En revision av bestämmelserna om handelsresande torde därför i första hand gå ut på att låta 87 § försvinna och i stället sammanslå de olika slagen av resande under en gemensam benämning handelsresande, som i en definition i lagen bestämmes *alltid* vara — i motsats till handelsagent — anställd i huvudmannens tjänst. Genom en sådan enkel lösning skulle alla de ovan berörda nackdelarna försvinna.

Vad som angivits rörande handelsresande bör jämväl kunna gälla för platsförsäljare, som omförmäles i 93 § i lagen. Samma skäl som anförts beträffande handelsresande kunna åberopas för en förbättring av dessa försäljares ställning. Enklast synes vara att 93 § liksom 87 § förklaras upphöra att gälla, samt att i ett andra stycke i 85 § förklaras, att platsförsäljare skall anses såsom handelsresande och sålunda alltid vara anställd i huvudmannens tjänst samt att samma regler som beträffande handelsresande skola gälla för dylik försäljare. Platsförsäljare, som icke är anställd i huvudmannens tjänst, blir agent och följljaktligen egen yrkesutöfvare.

Lagändringarna skulle sålunda få följande lydelse:

§ 85.

Med handelsresande förstås i denna lag en i en köpmans tjänst anställd person, vars åliggande huvudsakligen består i att för sin huvudmans räkning resa från ort till annan och därvid hos andra köpmän genom upptagande av köpebud (order) till huvudmannen eller slutande av försäljningsavtal i dennes namn rörande varor i och för dessas rörelse, verka för avsättning av varor, som icke medföras å resan.

Såsom handelsresande anses jämväl en i köpmans tjänst anställd person, vars åliggande består i att å den ort, där denne driver rörelse, besöka kunder och därvid verka för avsättning av köpmannens varor på sätt i första stycket sägs.

§ 86.

I fråga om handelsresandes skyldigheter och rättigheter mot huvudmannen skola det dem emellan ingångna avtalet och gällande handelsbruk lända till efterrättelse.

Handelsresande må icke, med mindre rätt därtill följer av avtalet eller giltig anledning föreligger, utan föregående uppsägning skiljas från sin tjänst eller själv lämna densamma. Uppsäges avtalet från någondera sidan, skall

det upphöra att gälla med utgången av tredje kalendermånaden efter den då uppsägningen skedde.

Utan huvudmannens lov äge handelsresande icke samtidigt taga anställning hos annan huvudman eller såsom agent verka för avsättning av annan köpmans varor.

Handelsresandens lön kan utgå antingen i form av fast lön, fast lön och provision eller enbart provision. Skall lönen helt eller delvis utgå i form av provision, skola i fråga om villkoren för provisionens åtnjutande de i 68—70 §§ för handelsagent givna föreskrifter äga motsvarande tillämpning.

§ 87.

Utgår helt och hållet.

§ 88—92.

Lika med tidigare gällande.

§ 93.

Utgår helt och hållet.

Med åberopande av vad som anförts få vi härmed hemställa,

att riksdagen måtte besluta vidtaga sådana ändringar i lagen av den 18 april 1914 om kommission, handelsagentur och handelsresande som vi i vårt lagutkast angivit.

Stockholm den 20 januari 1938.

J. G. Walles.

Gösta Rahmn.